

INDIGNATS PER LA DIGNITAT

MARÍA LÓPEZ VIGIL

Managua, Nicaragua

Els indignats que han omplert places arreu d'Europa, també a Israel, que ocupen Wall Street i la City de Londres, que continuaran apareixent en aquest moment de la història, estan indignats fonamentalment per les conseqüències perverses del cada dia més poderós engranatge de l'economia globalitzada que ja està arrasant despietadament les conquestes socials dels països del nord, eixamplant l'esquerda que separa els que acumulen escandalosament i els que veuen com es redueix allò que creien segur, el seu "estat de benestar". Reclamen una "democràcia real", que per ser real ha de ser també democràcia econòmica.

Les seves consignes, les imatges dels seus rostres joves furiosos exigint drets, o que mereixen, posant el dit i el crit a les nafres d'aquest sistema han dut oxigen a l'aldea global. Quant el jovent del nord semblava adormit, adotzenat, acomodat, va despertar i es va indignar. Els més optimistes anuncien una "revolució". Jo trobo a faltar en les seves consignes i en les seves reclamacions una mirada al sud del planeta, a la relació que existeix entre l'enriquiment desmesurat dels seus bancs i les seves corporacions amb l'empobriment de tants països, que va començar molt abans que les places del nord s'omplissin de tan justificada indignació.

Escric i reflexiono des de Nicaragua, indignada per moltes de les faltes de dignitat que trobo en aquest país, un dels més empobrits del continent. I ho faig rautant en la meua memòria.

Hi ha paraules que marquen moments de la història. Recordo en els anys vuitanta la força que tenia la paraula *organitzat* a El Salvador. Significava molt, significava tant. Qui estava organitzat era conscient de tot allò que estava guerro en el país. Se sentia compromès a adreçar-ho. I a més de protestar, els organitzats estaven disposats a jugar-se la vida en aquesta tasca, tal com li vaig sentir dir a una camperola anciana, que sintetitzava així la història de la seva pàtria patufeta i la d'altres organitzats com ella:

"Primer moríem. De fam. Després vam reclamar. I ens mataven. Ara, donem la vida per un poble, que ja és molt diferent".

Hi ha un altre ancià, aquest francès, lluitador contra el nazisme, que ha marcat aquest moment de la història amb aquesta paraula: indignat. Stéphane Hessel li demana al jovent del món que "prengui el relleu" i que lluiti, que s'indigni. Milions van llegir el seu missatge i milions es van indignar mobilitzats per les seves paraules.

Anys abans, Paulo Freire, el Mestre, pioner i visionari, ja ancià, va escriure abans de morir un dels seus darrers textos, *Pedagogia de la Indignació*, publicat pòstumament. "Jo no moriria en pau –va dir– sense proclamar que sóc un pedagog indignat".

Tres ancians, en tres distants punts del planeta, tenen quelcom a dir als joves indignats d'avui.

Què significa estar indignat? Significa recerca, reclam, proclama de dignitat. Significa, sobretot, no només estar, sinó ser indignat, mantenir-se indignat.

Ens indignem quan ens arrenquen dignitat negant-nos oportunitats de feina o quan no ens paguen un sou "digne". Quan els polítics que escollim no ens representen. Però si ens indignem només pel que abans teníem i ja no tenim o ens van treure o perquè allò a què aspiràvem ja no podrà ser, ens podem quedar, tal vegada, a la meitat del camí.

Ens hem d'indignar per la nostra dignitat disminuïda o desconeguda. I per la dels altres mai reconeguda.

Indignats per la carència de vida digna (d'aigua potable, de menjar suficient, de terra pròpia per sembrar, de vida sense violència...) que avui pateix la majoria de la humanitat, que mai en la seva història va conèixer l'"estat de benestar". També hem d'indignar-nos quan el digne curs d'un riu es contamina amb cianur per treure ràpidament or de les entranyes de la terra.

Recordant el que ens va ensenyar la teologia de l'alliberament: indignats contra els poquets que tenen

molt i que per això no poden viure com a germans i indignats a favor dels moltíssims que no tenen res i que per això no poden viure com a humans. Indignats per la dignitat de tots. De totes.

S'ha d'escollir per què ens indignem. Hessel proposa a cada jove que cerqui al seu voltant per tal "que tingui el seu propi motiu d'indignació".

En aquest temps d'indignació és temps d'enllistar allò que ens indigna. Podem escollir per on començar. De dins cap a fora? (en la meua personalitat, a casa meua, a la meua feina, al meu país, al món...) De dalt a baix? (en el govern de les corporacions, en el govern del meu país, en el meu municipi, a la meua comarca...) Per temàtiques? (a la política, a l'economia, als mitjans de comunicació, a l'escola, a l'església...).

I després d'escollir, i després d'expressar la indignació, s'han de treure les conseqüències. "Quan quelcom ens indigna, com a mi em va indignar el nazisme –diu Hessel–, ens tornem compromesos". Crec que aquí hi ha "el hoyo del meollo", com diem a Nicaragua quan volem anar a l'arrel de qualsevol afer.

La prova que la nostra indignació no respon ni a una catarsi col·lectiva ni a una moda passatgera ni al desig d'estar a la plaça on hi és tothom perquè "on va la gent, hi va en Vicent", és el compromís que sorgeix de la indignació. Sabent, com hem cantat tantes vegades, que "no n'hi ha prou amb resar", sabent, com hem de saber avui, que "no n'hi ha prou amb cridar".

Freire, que també va anomenar "justa ira" a la seva indignació, deia: "Jo sóc un indignat, però no pas un desesperat". I ho deia per casar la seva indignació amb el compromís. Es referia ja aleshores a aquesta indignació fatalistament desesperada, que té un punt de comoditat i avui també abunda.

La indignació dels que cansats de lluitar, convençuts que ja van fer tot el que van poder, embromats pel pes de la complexitat del món actual, pensen que ara a qui li toca traduir la indignació en acció és als més joves o als més valents o als més rebels, mentre ells, els ja cansats de lluitar, potser ancians, en fan prou amb crear agudes consignes i amb omplir places.

Indignar-se és cosa seriosa. Potser és una de les actituds humanes més serioses. Com la indiferència – diu Hessel – és "la pitjor de les actituds humanes".

La indignació dona llum a la resistència. La indiferència porta, des de l'ombra, la complicitat amb la

injustícia. Ens hem d'indignar, hem de resistir, hem de romandre, com deia Freire lluitant per "un món en el qual hom pugui ser més gent que cosa, un món en el qual estimar sigui més fàcil".

Però, com havia entès molt bé la velleta salvadorenca a qui vaig conèixer un matí d'agost de ja fa trenta anys, això no és pas senzill. Ella, organitzada, indignada, sabia que s'ha d'estar disposat al perill, al risc, fins i tot a donar la vida.

CONSIGNES DELS «INDIGNATATS» ESPANYOLS

- No és una crisi! És una estafa!
- En diuen democràcia i no ho és!
- Que no, que no, que no ens representen!
- Si no ens deixeu somiar, no us deixarem dormir
- Mans enlaire, això és un rescat!
- No hi ha pa per tants xoriços
- Les nostres vides valen més que els vostres beneficis
- Si lluitem podem perdre, si no, estem perduts
- No som antisistema, el sistema és antinosaltres
- Si no tenim por, no tenen poder
- Error del Sistema! Reinicia!
- Retallada per als mercats, Sobirania per al poble
- Els nostres somnis no caben a les vostres urnes
- No ens n'anem, ens mudem a la teua consciència
- Els polítics i banquers des de dalt se'ns pixen (els mitjans diuen que plou)
- El teu Botín, la meua crisi
- Ens heu tret massa, ara ho volem tot
- Banquers lladres, culpables de la crisi
- Amb indignar-se no n'hi ha prou
- Joventut sense futur, sense casa, sense feina, sense pensió, sense por
- Pensar no és il·legal... encara
-
-